

THE UNIVERSITY OF FIJI
Na Yunivesiti ni Viti

Centre for Itaukei Studies (CIS)
NA YAVUBULI NI VULIVANUA

Final Examination for Semester Two, 2012
NA VEITAROGI LEVU NI IKARUA NI WASEWASE NI VULI, 2012

ITK 202: Ceremonies, Protocol and Oral Traditions

AI DUSIDUSI

1. Sauma kece na taro ena ivola ni saumi taro
2. Sauma vakamatata na taro ka kakua ni vakaoti gauna ena ka e sega ni gadrevi
3. Tekivu sauma e dua na taro vou ena dua na drauniveva vou.
4. Wilika vinaka na taro ka tekivu volavola sara ena taro o kila vinaka na kena isau.

IMATAI NI WASEWASE

(80 na maka)

Sauma e VA na taro ena iwasewase qo

TARO NABA 1

NA VEIQARAQARAVI VAKAVANUA

1. Na cava e umani ena vosa qo: “ na veiqaraqaravi vakavanua (2 na maka)
2. Tuvalaka kece mai na iulutaga ni veika edau vakayacori ena nona sureti edua na Turaga Bale se iLiuliu ni Matanitu e Viti me mai dolava se sogota edua na soqo vakavanua. (5 na maka)
3. Vakamacalataka na veika taucoko e saravi ka ra tiki ni veiqaraqaravi ka tarogi tiko e cake. (3 na maka)
4. Digitaka e DUA ga vei ira na iulutaga ko vola toka ena naba rua ka vola mai na vosa ni kena vakacacabo. (5 na maka)
5. Digitaka tale e dua na iulutaga, ka vola mai na vosa ka rogoci ena kena tarai se ciqomi. (5 na maka)

TARO NABA 2

NA YAQONA

1. Na cava e kedrau duidui na ISEVUSEVU kei na YAQONA VAKATURAGA? (4 na maka)
2. Vola mai e RUA na vosa e rogoci se dau tau ena kena vatonaki na veiyaqona oqo:
 - (a) Matanigasau
 - (b) Yaqona ni Gone
 - (c) Na itatau
 - (d) IBilinihua (8 na maka)
3. E dau rabeti vakacava na yaqona ena kena gunuvi? Vakamacalataka na kena ivakarau ka kilai raraba e Viti. (2 Na maka)
4. Na cava na itavi nei Matanivanua ena dua na veiqaraqaravi vakavanua? (2 na maka)
5. O a veikau ena ilakolako vakavuli ni vakadidike ki Magodro , Ba. Vakacabora na nomuni ITatau. (4 na maka)

TARO NABA 3

NA SUCU NI GONE

1. Vakamacalataka mai e LIMA na I vakarau vakavanua vakaitaukei ka vakayacori ni sa mamada o tinani gone, ka sa tadu mai na vulagi ulumatua. (10 na maka)
2. E rau vauci vakalawa na itubutubu ena kena vakamuri na lawa baleta na gone ka qai sucu. Vakamacalataka na nodrau itavi ena vuku na ka oqo. (2 na maka)
3. Erau na yalayala e valenilotu na itubutubu ena nodrau susuga na gone. Vakamacala kina. (2 na maka)
4. Era vakaitavi vakalevu na WEKADA ena nona susugi edua na gone. Vakamacalataka na nodra itavi. (3 na maka)
5. Na cava e nomu ivakasala ena nona susugi vakavuli . (3 na maka)

TARO NABA 4

NA VAKAMAU

1. Digitaka e TOLU na ilutaga ni veika vakavanua edau vakayacori me vakaraitaka na noda dau vakamenemenei ira na goneyalewa ena nona vakarau vakamau. (6 na maka)
2. Na siga ni Vakamau e siga ni marau ka siga talega ni rarawa vei ira na weka ni goneyalewa. Vakamacalataka e RUA na tiki ni soqo ka dau marautaki mai vei ira kece na mataveiwekani. Vakamacalataka na tiki ni veiqaravi ni veitalatala ka dau tuturu kina na wainimata ka ra dau vakila vakabibi na marama. (6 na maka)
3. E vuqa na goneyalewa era a vakanuinui ki na vunikau vuca ena gauna ni nodra veivosaki. Ni sa yaco na leqa ni veivosaki , sa na tau toka mai vale na ivosavosa o ya “Eda na dui seva ga na bua eda a tea”. Vola mai e VA na nomu ivakasala vei irana goneyalewa ka VA na nomu ivakasala vei ira na cauravou ena Yunivesiti ni Viti. (8 na maka)

TARO NABA 5

NA SOMATE

1. Na ka vinaka cava e kunei ena oga ni somate? Vola mai e VA na ka bibi eda rawa ni vulica mai kina na weka vakadra se itokani. (8 na maka)
2. E ra sa lewe levu mai na noda era sa kaya ni vakalusilusi na qaravi oga ni somate. Vola mai na nomu nanuma ena veika sa vakayacori tiko e Viti ena gauna oqo. (12 na maka)

IKARUA NI WASEWASE (20 na maka)

Sauma wale ga e RUA na taro

TARO NABA 6

NA VEISOQO NI MARAU VAKAVEIWEKANI (10 na maka)

E taleitaki na rawa ka, na cavu isausau, na kidavaki na Siga ni Sucu kei na dua na yabaki vou , kei na kena cabeti tale edua na yabaki ni bula. Digitaka edua vei ira oqo , ka vola mai edua na nomu ivakamacala ena veika oqo: na cava me marautaki kina kei na veika o nanuma me na vakayacori kina. E tiki li ni noda bula na iTaukei na mamarau?

TARO NABA 7

NA VEIKA E VAKARARAWATAKA NA BULA (10 na maka)

Soli vakasama ena iwali ni leqa ka volai koto oqo e ra.

1. Na itovo ni gone nikua
2. Na luluqa ni noda itovo na iTaukei

TARO NABA WALU

NA VEITALATALA (10 na maka)

Vola mai na veika o kila me baleta na veiulutaga oqo:

- 1 Na iTatau
- 2 Na Veitataunaki
- 3 Na iBilinihua
- 4 Na Bulumawe se Buluyava
- 5 Na Veitalaci

SA MATA EKE